

Хитрук Р.О. - курсант факультету економіко-правової безпеки

Тютченко С.М. – науковий керівник, старший викладач кафедри економічної та інформаційної безпеки (Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ)

ЕКОНОМІЧНІ ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

На сьогодні Україна є активним учасником у міжнародних зовнішньоекономічних відносинах. З виходом на міжнародний ринок розширилися й можливості для ефективного та вигідного ведення підприємницької діяльності для всіх суб'єктів господарювання. Після лібералізації у сфері зовнішньоекономічної діяльності значно розширилися права її учасників. Їх отримали всі без винятку суб'єкти підприємницької діяльності, серед яких і фізичні особи, і міжнародні об'єднання та об'єднання фізичних і юридичних осіб, а також державні органи та органи місцевого самоврядування.

З визнанням України суверенною та демократичною державою, набуття ознак повноважного суб'єкта світового співтовариства стали поштовхом, що зумовив стрімкий розвиток активності учасників зовнішньоекономічних відносин у різних фрагментах економіки. На міжнародній арені ми підтвердили своє прагнення до встановлення рівноправного діалогу, який би ґрунтувався на поетапній державній стратегії щодо захисту національної економіки від різних видів злочинних посягань.

Але, на жаль, статистичні дослідження та висновки незалежних експертів містять дані про те, що вітчизняна сфера зовнішньоекономічної діяльності переповнена численними тіньовими капітал-оборотними схемами, які супроводжуються операціями з імпорту та експорту продукції. Однією із найрозповсюдженіших схем є «оптимізація» податків (ухилення від сплати податків), або ж переведення валюти на банківські рахунки фіктивних фірм українських резидентів за кордоном, зашифрування реальних власників інвестицій, які надходять для розвитку найбільш «вигідних» галузей української економіки, а також вчинення інших дій, що не передбачені законодавством. Всі ці протиправні дії створюють явну загрозу зовнішньоекономічній безпеці та негативно впливає на національну безпеку України [2].

Все це є наслідком негативного впливу штучно сформованого дисбалансу сукупного функціонування фінансово-господарського та правового механізмів, де координаторами виступають корумповані працівники правоохоронних органів та представники у контролюючій сфері. У таких ситуаціях їхні дії є наступними: у ручному режимі дані суб'єкти незаконних схем на власний розсуд приймають рішення щодо розміру митних платежів, податків,

кількості та якості кінцевого товару тощо. Така злочинна діяльність даних осіб тягне за собою настання помітних матеріальних збитків, які в результаті знаходять своє відображення на мінімізації бюджетних надходжень, неправомірному зменшенні фінансових результатів від підприємницької діяльності суб'єктів цієї сфери при нарахуванні розмірів платежів до централізованих та децентралізованих фондів коштів, неправомірному виведенні валюти за межі України [4].

До злочинів у зовнішньоекономічній діяльності необхідно відносити:

- злочини, пов'язані з порушенням резидентами та органами валютного контролю (Державна податкова служба, Державна митна служба, НБУ інші уповноважені банки) вимог законів про зовнішньоекономічну діяльність, передусім при укладанні контрактів, здійсненні розрахунків, відшкодування ПДВ;
- злочини, скоєні на підприємствах усіх форм власності при здійсненні експорту або імпорту товарів;
- міжнародних фінансових операцій та операцій з цінними паперами; кредитних і розрахункових операцій (у т. ч. повернення валютної виручки) між вітчизняними та іноземними суб'єктами господарської діяльності; товарообмінних (бартерних) операцій та іншої діяльності, побудованої на формах зустрічної торгівлі між вітчизняними та іноземними суб'єктами господарювання;
- лізингових операціях між вітчизняними та іноземними суб'єктами господарської діяльності;
- незаконному ввезенні в Україну і вивезенні за її межі товарів;
- злочини при проведенні службової діяльності працівників митних органів [1].

Аналіз ситуації доводить, що лише тісна співпраця компетентних органів з владою зможе запобігти розвитку тіньового аспекту у сфері зовнішньоекономічної діяльності, зменшити матеріальні втрати бюджету від незаконного перевезення товарів через кордон до України та забезпечити надходження додаткових коштів у відповідні фонди.

Використані джерела:

1. Щодо єдиного порядку обліку злочинів у сфері економіки: (Спільна вказівка Ген. прокуратури, МВС, ДПА та Служби безпеки України від 02.06.2004 р. № 12-157) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : stat@uvddon.dnec.ua
2. Документування злочинних дій хабарників: [методич. рекомендації] / за ред. В. І. Литвиненка ; [упоряд.: В. С. Гарлицький, О. О. Дульський, В. М. Конорєв, В. Б. Монар]. – К. : РВВ МВС України, 2001. – 80 с. – С. 6.
3. Загрози без кордонів [Електронний ресурс] / Український Інтерпол: шляхом розвитку. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/Tasko/017.htm>
4. Про рішення РНБОУ «Про стан злочинності у державі та координацію діяльності органів державної влади у протидії злочинним проявам і корупції» : Указ Президента України від 27 жовт. 2009 р. № 870/2009 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>